

11. PRIORYTETY DZIAŁALNOŚCI KONTROLNEJ WIOŚ (Katarzyna Piskur)

Podstawowe zadania Inspekcji Ochrony Środowiska wymienione zostały w ustawie o Inspekcji Ochrony Środowiska (1991) oraz w innych ustawach normujących zasady szeroko rozumianej ochrony środowiska, transponowanych do polskiego systemu prawnego z dyrektyw organów Unii Europejskiej.

Część zadań Inspekcji Ochrony Środowiska wynika z rozporządzeń organów Unii Europejskiej. Należą do nich przede wszystkim: rozporządzenie 1907/2006 w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH) i utworzenia Europejskiej Agencji Chemikaliów (2006), rozporządzenie 2037/2000 w sprawie substancji zubożających warstwę ozonową (2000) oraz rozporządzenie 1013/2006 w sprawie przemieszczania odpadów (2006). Tego rodzaju akty prawne winny być stosowane w państwach członkowskich bezpośrednio, bez konieczności transponowania ich do krajowych systemów prawnych.

Zadania Inspekcji Ochrony Środowiska wykonuje Główny Inspektor Ochrony Środowiska oraz wojewoda przy pomocy wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska, jako kierownika wojewódzkiej inspekcji ochrony środowiska, wchodzącej w skład zespolonej administracji wojewódzkiej. Stanowi o tym art. 3 ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska (1991).

Podstawowym celem działań kontrolnych Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Rzeszowie w roku 2010, było zapewnienie odpowiednich standardów jakości środowiska poprzez egzekwowanie przestrzegania przepisów z zakresu ochrony środowiska.

Wydział Inspekcji w 2010 r. wykonywał zadania kontrolne w oparciu o przedłożony Wojewodzie Podkarpackiemu „Plan Pracy Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Rzeszowie na rok 2010”. Roczny plan kontroli zawierał wykaz priorytetów działalności kontrolnej WIOŚ wynikających z celów kontroli oraz listę podmiotów wytypowanych do kontroli. Przy wyborze celów kontrolnych w 2010 r. uwzględniane były między innymi:

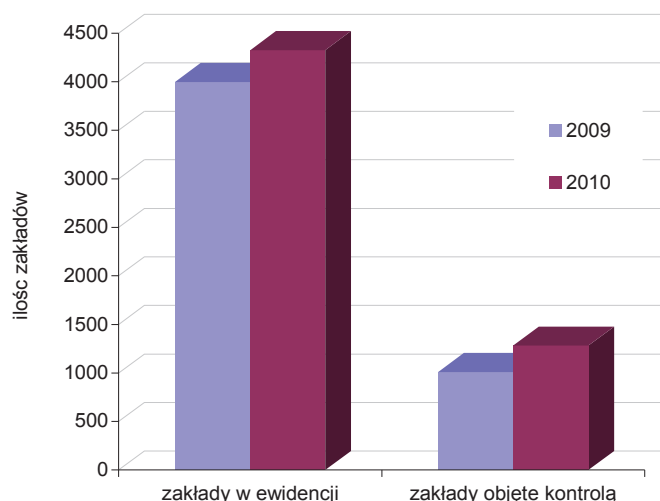
1. „Ogólne kierunki działania organów Inspekcji Ochrony Środowiska na lata 2007-2013” określone przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska.
2. Wytyczne do planowania działalności organów Inspekcji Ochrony Środowiska w 2010 r., zatwierdzone przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska.
3. Główne priorytety „Polityki ekologicznej państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016”.
4. Konwencje międzynarodowe.
5. Określone przez Ministra Środowiska obowiązki raportowania do Komisji Europejskiej wynikające m.in. z Traktatu Akcesyjnego.
6. Plany i programy środowiskowe szczebla krajowego i wojewódzkiego oraz regionalnego.
7. Wyniki oceny stanu środowiska, zawarte w raporcie „Stan środowiska w województwie podkarpackim w latach 1999-2008”.
8. Program Państwowego Monitoringu Środowiska Województwa Podkarpackiego na lata 2010-2012” zatwierdzony przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska.
9. Zagadnienia, wynikające z przygranicznego położenia województwa podkarpackiego.

Plan działalności kontrolnej sporządzony został zgodnie z zasadami planowania określonymi w „Zasadach planowania kontroli”, opracowanych, w ramach Projektu PL-0100 „Wzrost efektywności działalności Inspekcji Ochrony Środowiska, na podstawie doświadczeń norweskich”. Zgodnie z tymi zasadami, zakłady znajdujące się w ewidencji Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Rzeszowie dzielą się na pięć kategorii. Podział ten opiera się na ryzyku związanym ze środowiskiem oraz częstotliwości kontroli. Przyjęte kategorie ryzyka, to:

1. Kategoria I – ryzyko najwyższe – kontrole co roku.
2. Kategoria II – ryzyko wysokie – kontrole co dwa lata lub rzadziej.
3. Kategoria III – ryzyko średnie – kontrole raz na trzy lata lub rzadziej.
4. Kategoria IV – ryzyko niskie – kontrole raz na cztery lata lub rzadziej.
5. Kategoria V – pozostałe instalacje nie objęte systemem planowania rocznego.

W 2010 r. wzrosła liczba zakładów pozostających w ewidencji Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Rzeszowie oraz liczba zakładów objętych kontrolą, w porównaniu do roku 2009. W 2009 r. skontrolowano 25,3% zakładów pozostających w ewidencji, natomiast w 2010 r. kontrolą objęto 29,7% zakładów znajdujących się w ewidencji. Ilość zakładów pozostających w ewidencji Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Rzeszowie oraz objętych kontrolami w latach 2009 i 2010 przedstawiono na ryc. 11.1.

Ryc. 11.1. Ilość zakładów pozostających w ewidencji WIOŚ Rzeszów oraz objętych kontrolami w województwie podkarpackim w latach 2009-2010 [44]

Z podstawowych obszarów tematycznych działalności kontrolnej należy wymienić następujące zagadnienia:

1. Przeciwdziałanie poważnym awariom.
2. Ochrona środowiska przed emisjami substancji i energii, w tym: wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza i ścieków do wód lub do ziemi oraz ochrona przed hałasem i promieniowaniem elektromagnetycznym.
3. Gospodarka odpadami.
4. Zapobieganie wprowadzaniu do obrotu wyrobów nie spełniających zasadniczych wymagań ochrony środowiska, dotyczących opakowań oraz urządzeń przeznaczonych do użytkowania na zewnątrz pomieszczeń.

W ramach tych obszarów wybierane są cele - priorytety działalności kontrolnej organów Inspekcji Ochrony Środowiska. W planie pracy Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Rzeszowie na 2010 r. ustalono następujące cele kontroli:

1. Z obszaru przeciwdziałania poważnym awariom - kontrola zakładów dużego i zwiększonego ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej oraz potencjalnych sprawców poważnych awarii, nadzór nad chemikaliami i stacjami paliw.
2. Z obszaru ochrony środowiska przed emisjami - kontrola instalacji IPPC, kontrola zawartości siarki w ciężkim oleju opałowym i oleju stosowanym w statkach żeglugi śródlądowej, kontrola urządzeń, w których stosowane są substancje zubożające warstwę ozonową, kontrole w zakresie emisji lotnych związków organicznych (LZO), realizacja zadań wynikających z „Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych”.
3. Z obszaru gospodarki odpadami - kontrola instalacji do odzysku i unieszkodliwiania odpadów (przede wszystkim składowiska i spalarnie odpadów), kontrole w zakresie recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji, kontrole dotyczące postępowania ze zużytym sprzętem elektrycznym i elektronicznym, nadzór nad międzynarodowym przemieszczaniem odpadów, kontrole dotyczące sposobu zagospodarowania osadów ściekowych.
4. Z obszaru zapobiegania wprowadzaniu do obrotu wyrobów nie spełniających zasadniczych wymagań ochrony środowiska, dotyczących opakowań oraz urządzeń elektrycznych i elektronicznych - kontrole dotyczące opakowań oraz urządzeń przeznaczonych do użytkowania na zewnątrz pomieszczeń, emitujących hałas.

11.1. POWAŻNE AWARIE

W 2010 r. WIOŚ w Rzeszowie wykonał 23 kontrole w zakładach objętych dyrektywą 96/82/WE w sprawie kontroli niebezpieczeństwa poważnych awarii związanych z substancjami niebezpiecznymi (1997), tzw. zakładach SEVESO. W ramach kontroli zakładów w zakresie przeciwdziałania poważnym awariom, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Rzeszowie, przeprowadził 18 kontroli

w zakresie przestrzegania przepisów ustawy o substancjach i preparatach chemicznych (2001). Wykonane kontrole dotyczyły w szczególności:

1. Bezpieczeństwa produkcji oraz transportu substancji i mieszanin niebezpiecznych.
2. Nadzoru nad likwidacją skutków niekontrolowanych uwolnień substancji niebezpiecznych do środowiska.
3. Wypełniania przez producentów i dalszych użytkowników wymagań rozporządzenia w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH) (2006).

Ponadto, w roku 2010 Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Rzeszowie zarejestrował na terenie województwa podkarpackiego informacje o wystąpieniu czterech zdarzeń o znamionach poważnych awarii. Wykaz zdarzeń o znamionach poważnych awarii, które wystąpiły w 2010 r. zestawiono w tab. 11.1.1.

Tab. 11.1.1. Wykaz zdarzeń o znamionach poważnych awarii, które wystąpiły na terenie województwa podkarpackiego w 2010 r. [44]

Lp.	Data	Miejsce	Czy spełnia kryteria RMŚ*
1	16.05.2010 r.	Jedlicze	nie
2	18.08.2010 r.	Łańcut	nie
3	16.10.2010 r.	Borownica	Tak (§4 ust.2 pkt.3 lit.d)
4	12.11.2010 r.	Hurko	nie

* Rozporządzenie w sprawie poważnych awarii objętych obowiązkiem zgłoszenia do Głównego Inspektora Ochrony Środowiska (2003)

Ryc. 11.1.1. Zdarzenie o znamionach poważnej awarii w miejscowości Łańcut, 2010 r. [44]

Jednym z priorytetów działań WIOŚ w Rzeszowie w 2010 r. była ocena przestrzegania przez eksploatujących stacje paliw wymagań dotyczących ograniczenia emisji substancji i energii do powietrza, wód powierzchniowych i gruntu oraz eliminowanie nieprawidłowości w tym zakresie. Kontrolą objęto obiekty stacji paliw, które nie były kontrolowane od kilku lat. Na skutek zmian przepisów, prowadzący te instalacje zostali zobowiązani do uregulowania stanu formalno-prawnego w zakresie korzystania ze środowiska, co skutkowało nieznacznym (10%) zwiększeniem liczby stwierdzonych nieprawidłowości w stosunku do roku 2009.

11.2. OCHRONA ŚRODOWISKA PRZED EMISJAMI

W obszarze ochrony środowiska przed emisjami, WIOŚ w Rzeszowie przeprowadził 99 kontroli instalacji objętych systemem IPPC w wybranych branżach w zakresie instalacji do produkcji środków żywienia zwierząt, w tym produkcji lub przetwórstwa produktów spożywczych z surowych produktów pochodzenia zwierzęcego oraz produktów roślinnych. Prawie 60% kontroli wykazało naruszenia wymagań ochrony środowiska.

W ramach kontroli zawartości siarki w ciężkim oleju opałowym stosowanym w instalacjach energetycznego spalania paliw, przeprowadzono 9 kontrole operatorów prowadzących instalacje energetycznego spalania paliw, gdzie występowało prawdopodobieństwo wykorzystywania oleju opałowego ciężkiego oraz 3 kontrole operatorów statków żeglugi śródlądowej wykorzystujących olej napędowy. Przeprowadzone w tym zakresie kontrole nie wykazały nieprawidłowości.

W ewidencji prowadzonej przez WIOŚ w Rzeszowie, znajduje się 168 podmiotów podlegających przepisom ustawy o substancjach zubożających warstwę ozonową (2004). W roku 2010 nasilił się proces zamiany czynników chłodniczych zawierających SZWO, na korzyść czynników chłodniczych

nie zubożających warstwy ozonowej. Kontrolą z zakresu przestrzegania obowiązków wynikających z ustawy o substancjach zubożających warstwę ozonową (2004) objęto 20 podmiotów. We wszystkich przypadkach, przy zamianie czynnika chłodniczego na czynnik nie zubożający warstwy ozonowej, dokonano odzysku SZWO z instalacji.

W 2010 r. WIOŚ w Rzeszowie realizował ogólnopolski cykl kontrolny w celu określenia stanu wykonania zobowiązań Traktatu Akcesyjnego, dotyczących przemysłu rolno-spożywczego. W ramach cyklu dokonano oceny przygotowania zakładów odprowadzających ścieki przemysłowe ulegające biodegradacji do wód powierzchniowych, na dzień 31 grudnia 2009 r., do realizacji obowiązków wynikających z art. 13 dyrektywy 91/271/EWG dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych (1991), zmienionej przez dyrektywę 98/15/WE (1998). Kontrole planowe z ww. cyklu zostały przeprowadzone zgodnie z wytycznymi zatwierdzonymi przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska. W trakcie działań inspekcyjnych zwrócono przede wszystkim uwagę na:

1. Spełnianie lub nie warunków pozwolenia oraz przepisów art. 147a ustawy Prawo ochrony środowiska (2001).
2. Oszacowanie redukcji ładunku zanieczyszczeń wyrażonego w RLM.
3. Sposób uregulowania gospodarki osadami ściekowymi.
Cyklem kontrolnym objęto zakłady następujących sektorów:
  1. Przemysł mleczarski – 3 zakłady.
  2. Przemysł mięsny – 2 zakłady.
  3. Wytwarzanie produktów z warzyw i owoców – 1 zakład.

Na podstawie przeprowadzonych kontroli stwierdzono, że wszystkie zakłady sektora rolno-spożywczego z terenu województwa podkarpackiego objęte cyklem kontrolnym, odprowadzające ścieki bezpośrednio do wód powierzchniowych, dotrzymują wymagań określonych w rozporządzeniu w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (2006). Fakt ten świadczy, że zakłady te są przygotowane do realizacji obowiązków wynikających z art. 13 dyrektywy.

11.3. GOSPODARKA ODPADAMI

W obszarze gospodarki odpadami, jednym z priorytetów WIOŚ w Rzeszowie było przeprowadzanie kontroli w zakresie wypełniania obowiązków wynikających z dyrektywy 1999/31/WE w sprawie składowania odpadów (1999).

W roku 2010 kontynuowano realizację zadań w ramach ogólnopolskiego cyklu kontrolnego dotyczącego składowisk odpadów komunalnych. Celem przeprowadzonych kontroli była ocena przestrzegania przez zarządzających składowiskami odpadów przepisów ochrony środowiska oraz stopnia dostosowania instalacji do wymagań ochrony środowiska. Cykl kontrolny podzielony został na dwa etapy:

1. I etap - od maja 2008 do marca 2009 – kontrola składowisk począwszy od największych.
2. II etap - od kwietnia 2009 do marca 2010 – kontrola pozostałych składowisk.

Według stanu na 31 marca 2010 r. na terenie województwa podkarpackiego eksploatowanych było 27 składowisk, na których deponowane były odpady komunalne. Z tej liczby, eksploatacja 14 składowisk podlegała obowiązkowi posiadania pozwolenia zintegrowanego. W trakcie realizacji cyklu kontrolnego, WIOŚ w Rzeszowie w I etapie skontrolował instalacje objęte obowiązkiem posiadania pozwolenia zintegrowanego, natomiast w II etapie pozostałe składowiska, wymienione w załączniku do „Krajowego Planu Gospodarki Odpadami 2010”.

Na eksploatację składowiska odpadów o zdolności przyjmowania ponad 10 Mg odpadów na dobę lub o całkowitej pojemności ponad 25 000 Mg, wymagane jest uzyskanie pozwolenia zintegrowanego. Na terenie województwa podkarpackiego, wszyscy zarządzający składowiskami odpadów, które podlegają temu obowiązkowi, prowadzą eksploatację instalacji, w oparciu o aktualne pozwolenie zintegrowane. Zarówno w I, jak i w II etapie cyklu kontrolnego, kontrole wykazały nieprawidłowości lub uchybienia polegające przede wszystkim na:

1. Braku podstawowej charakterystyki oraz testów zgodności odpadów deponowanych na składowisku.
2. Niewyznaczeniu sektorów przeznaczonych do nieselektywnego składowania odpadów oraz działek roboczych.

W toku czynności kontrolnych ustalono, że na wszystkie składowiska przyjmowane były odpady pochodzące z terenu województwa podkarpackiego.

W ramach realizacji cyklu kontrolnego dotyczącego wypełniania obowiązków wynikających z decyzji wyrażających zgodę na zamknięcie i rekultywację składowiska oraz przestrzegania przepisów dotyczących nieeksploatowanych składowisk odpadów, WIOŚ w Rzeszowie przeprowadził

39 kontroli nieczynnych składowisk odpadów. Kontrolami objęto 30 instalacji składowisk odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, na których składowane były odpady komunalne oraz 9 instalacji, na których deponowano odpady poprodukcyjne. Szczególną uwagę zwracano na sposób realizacji obowiązków wynikających z decyzji wyrażających zgodę na zamknięcie, w tym wykonanie prac związanych z rekultywacją obiektów. Na podstawie przeprowadzonych kontroli najczęściej stwierdzano następujące nieprawidłowości:

1. Niewykonanie lub nieterminowe wykonanie obowiązków zawartych w harmonogramach działań związanych z rekultywacją składowisk.
2. Nieprawidłowy zakres prowadzonego monitoringu składowiska w fazie poeksploatacyjnej.
3. Nieprzesyłanie wyników badań monitoringowych do Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Rzeszowie.
4. Nieprzekazywanie informacji o zakresie korzystania ze środowiska Marszałkowi Województwa Podkarpackiego oraz Podkarpackiemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska.

W 2010 r. WIOŚ w Rzeszowie realizował zadania w ramach ogólnopolskiego cyklu kontrolnego dotyczącego podmiotów prowadzących odzysk i unieszkodliwianie odpadów komunalnych, ze szczególnym uwzględnieniem instalacji do zagospodarowania odpadów ulegających biodegradacji. Cykl kontrolny został przeprowadzony zgodnie z wytycznymi Głównego Inspektora Ochrony Środowiska. Celem kontroli przeprowadzonych w ramach cyklu, była ocena wypełniania przez podmioty prowadzące działalność w zakresie odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, obowiązków wynikających z przepisów ustawy o odpadach (2001). W ramach cyklu, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Rzeszowie, wybrał do kontroli 7 podmiotów prowadzących odzysk i unieszkodliwianie odpadów komunalnych, ze szczególnym uwzględnieniem instalacji do zagospodarowania odpadów ulegających biodegradacji oraz 3 gminy.

Tylko dwie kontrole przeprowadzone w ramach cyklu nie wykazały nieprawidłowości. W pozostałych przypadkach, WIOŚ w Rzeszowie, podejmował działania pokontrolne, stosownie do stwierdzonych naruszeń.

Ponadto kontrole przeprowadzone w trzech gminach województwa podkarpackiego wykazały, że ok. 80% ludności tych gmin objęta jest zorganizowanym systemem odbierania odpadów. Gminy te posiadają uchwalone regulaminy utrzymania czystości i porządku oraz określone wymagania, jakie muszą spełniać przedsiębiorcy ubiegający się o zezwolenie na odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości. Właściciele nieruchomości zobowiązani zostali do segregowania odpadów, a firmy do odbierania ich w oddzielnych pojemnikach lub workach.

Z obserwacji WIOŚ w Rzeszowie wynika, że najbardziej widocznym problemem, na jaki napotykały gminy w realizacji obowiązku redukcji masy odpadów ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska, jest brak środków na budowę i utrzymanie instalacji do odzysku odpadów biodegradowalnych oraz na dofinansowanie systemu selektywnej zbiórki tych odpadów. Umożliwiłoby to zwiększenie częstotliwości odbierania odpadów od właścicieli posesji, bez dodatkowego obciążania ich kosztami. Ponadto, ze względu na brak środków finansowych, ustawowe zadania gminy dotyczące ochrony środowiska, w porównaniu z innymi zadaniami, do których realizacji gmina jest zobowiązana, traktowane są często marginalnie. Gminy sporadycznie kontrolują podmioty prowadzące działalność w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i prowadzenia selektywnej zbiórki odpadów biodegradowalnych. Ponadto gminy niejednokrotnie nie podejmują żadnych kroków w celu wyegzekwowania obowiązków nałożonych na podmioty w zezwoleniach na odbieranie odpadów komunalnych lub wynikających z przepisów prawa.

Kolejnym priorytetem w obszarze gospodarki odpadami było zintensyfikowanie nadzoru w zakresie oceny postępowania z komunalnymi osadami ściekowymi, w odniesieniu do dyrektywy 86/278/EWG w sprawie ochrony środowiska, w szczególności gleby, w przypadku wykorzystywania osadów ściekowych w rolnictwie (1986). Zagadnienie to zostało objęte wojewódzkim cyklem kontrolnym, w ramach którego skontrolowano 27 podmiotów eksploatujących oczyszczalnie ścieków na terenie województwa podkarpackiego. W trakcie kontroli ustalono, że skontrolowane jednostki posiadają uregulowany stan formalno-prawny w zakresie wytwarzania odpadów w oczyszczalni. Poprawnym sposobem postępowania z osadami ściekowymi w zakresie ich przerobu, magazynowania, wykorzystania, prowadzenia badań i dokumentacji oraz sporządzania informacji, wykazało się 17 podmiotów. W pozostałych podmiotach stwierdzono nieprawidłowości w zakresie wytwarzania i gospodarowania osadami ściekowymi. Do nieprawidłowości tych należą m.in.:

1. Wytwarzanie większej ilości osadu w stosunku do ilości przedstawionej w informacji złożonej do organu na podstawie art. 17 ust.1 pkt 2 ustawy o odpadach (2001).
2. Wykorzystywanie osadu do rekultywacji terenu, bez zezwolenia na prowadzenie odzysku.
3. Niewykonywanie badań osadu z częstotliwością określoną w rozporządzeniu w sprawie komunalnych osadów ściekowych (2010).

4. Nie sporządzanie lub sporządzenie zbiorczych zestawień wymaganych na podstawie art. 37 ustawy o odpadach (2001) z błędami, zwłaszcza w odniesieniu do danych o komunalnych osadach ściekowych.
5. Brak badań gruntu po zastosowaniu osadów ściekowych w rolnictwie.
6. Przekazywanie do rolniczego stosowania osadu ściekowego o nie w pełni znanym składzie parazytologicznym.
7. Przekazywanie osadów ściekowych poza granice województwa, w sprzeczności z art. 9 ustawy o odpadach (2001).
8. Przekazywanie osadów ściekowych podmiotowi nieposiadającemu zezwolenia na prowadzenie ich odzysku.
9. Brak ustalenia dawek osadów możliwych do zastosowania na gruncie.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Rzeszowie zrealizował w 2010 r. ogólnokrajowy cykl kontroli przestrzegania przez podmioty prowadzące gospodarkę odpadami opakowań szklanych przepisów ochrony środowiska, zgodnie z wytycznymi zatwierdzonymi przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska. Przeprowadzone w ramach tego cyklu kontrole objęły lata 2008-2009 i wykazały, że recyklery oraz organizacje odzysku działający na terenie województwa podkarpackiego, realizowały obowiązki wynikające z ustawy o odpadach (2001) i ustawy o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej i opłacie depozytowej (2001).

W wyniku przeprowadzonych w 2010 r. kontroli ustalono, że recyklery prowadzili działalność zgodnie z posiadanymi zezwoleniami. Warunki prowadzenia odzysku określone w posiadanych przez przedsiębiorców decyzjach administracyjnych odpowiadały rzeczywistej zdolności produkcyjnej i technologicznej skontrolowanych instalacji. Biorąc pod uwagę ogólnopolski charakter cyklu, jego wyniki pozwoliły na weryfikację danych o osiągniętych przez Polskę poziomach odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych z opakowań szklanych.

Obowiązek przeprowadzenia przez wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska kontroli każdej stacji demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji z częstotliwością jeden raz w roku wynika z ustawy o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji (2005). Kontrole prowadzone są celem sprawdzenia, czy przedsiębiorcy prowadzący stacje demontażu, punkty zbierania i strzępienia zapewniają bezpieczne dla środowiska i zdrowia ludzi przetwarzanie pojazdów i powstających z nich odpadów, zbieranie pojazdów i rozdrabnianie odpadów pochodzących z pojazdów wycofanych z eksploatacji, dla osiągnięcia wysokiego poziomu odzysku i recyklingu odpadów, ponownego wykorzystania części nadających się do dalszego użycia i ograniczenia ilości odpadów deponowanych na składowiskach (legalnych i nielegalnych). Zakres kontroli nawiązuje bezpośrednio do „preambuły” dyrektywy 2000/53/WE w sprawie pojazdów wycofanych z eksploatacji (2000).

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Rzeszowie współdziała przy nadzorze przestrzegania przepisów o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji z Marszałkiem Województwa Podkarpackiego, który jako organ ochrony środowiska wydaje pozwolenia na eksploatację stacji demontażu pojazdów (po kontroli WIOŚ stwierdzającej, że stacja lub punkt zbierania spełnia minimalne kryteria określone w przepisach) oraz ze starostami, którzy wydają zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie zbierania odpadów przedsiębiorcom prowadzącym punkty zbierania pojazdów. Inspekcja Ochrony Środowiska współpracuje również z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w zakresie weryfikacji informacji zawartych w rocznych sprawozdaniach o pojazdach wycofanych z eksploatacji. W trakcie kontroli na wnioski Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, weryfikowane są m.in. dokumenty dotyczące osiągniętych poziomów odzysku i recyklingu odpadów, prowadzone rejestry przyjmowanych pojazdów, ewidencje wydawanych zaświadczeń oraz prawidłowość obliczenia poziomów odzysku i recyklingu.

W ramach współdziałania, po przeprowadzonych kontrolach, do Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, przekazywane są ankiety ws. rzetelności wypełniania rocznego sprawozdania z działalności stacji demontażu. Informacje przedstawione przez WIOŚ Narodowemu Funduszowi służą właściwemu dofinansowaniu tych stacji demontażu, które działalność prowadzą w sposób zgodny z przepisami prawa. W 2010 r. na wniosek Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, skontrolowano 25 stacji demontażu pod kątem weryfikacji informacji zawartych w rocznych sprawozdaniach o pojazdach wycofanych z eksploatacji.

W 2010 r. WIOŚ w Rzeszowie skontrolował 47 stacji demontażu posiadających stosowną decyzję wojewody/marszałka województwa. Porównując wyniki kontroli stacji demontażu przeprowadzonych w 2010 r. do wyników kontroli w 2009 r., kiedy to stwierdzono 3 przypadki nieprawidłowości, stwierdzono poprawę w zakresie wypełniania minimalnych wymagań przez prowadzących stacje demontażu pojazdów.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Rzeszowie w 2010 r. przeprowadzał:

1. Kontrole przedsiębiorców, którzy wystąpili z wnioskiem o uzyskanie pozwolenia na prowadzenie stacji demontażu (4 kontrole).
2. Kontrole podmiotów nie umieszczonych w wykazie marszałka województwa, a podejrzanych o prowadzenie demontażu pojazdów (8 kontrole).
3. Kontrole punktów zbierania pojazdów (3 kontrole).
4. Kontrole strzępiarek (1 kontrola).

Odnosząc się do prowadzonych kontroli i ich wyników można stwierdzić, że realizacja celów Inspekcji Ochrony Środowiska związanych z przetwarzaniem pojazdów wycofanych z eksploatacji oraz ponownego użycia i odzyskiwania części, jest zapewniona.

Ryc. 11.3.1. Stacja demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji w województwie podkarpackim, 2010 r. [44]

Jednym z priorytetowych zadań Inspekcji Ochrony Środowiska jest kontrola przestrzegania przepisów ustawy o zużyтым sprzęcie elektrycznym i elektronicznym (2005). Przeprowadzane kontrole mają na celu:

1. Rozpoznanie stopnia i wielkości nielegalnego demontażu zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz jego eliminowanie.
2. Ograniczenie niekontrolowanej emisji do środowiska substancji i energii z demontowanego zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego.
3. Wylimitowanie stosowania niektórych substancji mogących negatywnie oddziaływać na środowisko przez producentów sprzętu elektrycznego i elektronicznego.

W 2010 r. inspektorzy WIOŚ w Rzeszowie, przeprowadzili kontrole dwóch podmiotów podejrzewanych o nielegalne przetwarzanie zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego. Stan formalnoprawny w zakresie gospodarowania odpadami w skontrolowanych zakładach przetwarzania był uregulowany. Wszystkie zakłady spełniają wymagania techniczne, które określone zostały w art. 45 i 46 ustawy o zużyтым sprzęcie elektrycznym i elektronicznym (2005).

W zakresie sprawowania nadzoru nad przestrzeganiem przepisów o zużyтым sprzęcie elektrycznym i elektronicznym w 2010 r., WIOŚ w Rzeszowie przeprowadził kontrole dwunastu podmiotów, w tym:

1. Kontrolę pięciu podmiotów wprowadzających sprzęt elektryczny i elektroniczny.
2. Dwie kontrole podmiotów wprowadzających sprzęt, wykreślonych z rejestru prowadzonego przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska.

W żadnym ze skontrolowanych zakładów nie stwierdzono przetwarzania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego. Dwa ze skontrolowanych zakładów uzyskały wpis do rejestru zbierających, z uwagi na obowiązek przyjmowania zużytego sprzętu w związku ze sprzedażą nowego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, jeden podmiot prowadził działalność zbierania odpadów zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego według zezwolenia wymaganego zgodnie z ustawą o odpadach (2001).

Kolejne priorytetowe zadanie inspekcji wynika z faktu, że województwo podkarpackie graniczy z Ukrainą i Słowacją. Na terenie województwa podkarpackiego funkcjonują 3 drogowe (Korczowa, Medyka, Krościenko) i 3 kolejowe (Przemyśl, Werchrata, Krościenko) przejścia graniczne z Ukrainą. Jednakże na podstawie rozporządzenia w sprawie wykazu przejść granicznych, którymi realizowane jest międzynarodowe przemieszczanie odpadów (2008), przewóz odpadów na granicy z Ukrainą realizowany może być tylko przez drogowe przejście graniczne w Korczowej i kolejowe przejście

graniczne w Przemysłu (Medyka). Zagadnienia związane z międzynarodowym obrotem odpadami reguluje rozporządzenie 1013/2006 w sprawie przemieszczania odpadów (2006) oraz ustawa o międzynarodowym przemieszczaniu odpadów (2007), która rozstrzyga szereg kwestii proceduralnych i kompetencyjnych.

Kontrola i egzekwowanie przepisów w zakresie transgranicznego przemieszczania odpadów w Polsce prowadzone są przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Wojewódzkie Inspektoraty Ochrony Środowiska, Straż Graniczną, Inspekcję Transportu Drogowego i Służby Celne.

Jednym z celów kontroli w 2010 r. była ocena przestrzegania wymagań rozporządzenia 1013/2006 w sprawie przemieszczania odpadów (2006), w instalacjach prowadzących odzysk odpadów sprowadzanych z zagranicy.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Rzeszowie, przeprowadził w 2010 r. łącznie 13 kontroli z zakresu transgranicznego przemieszczania odpadów, w tym 10 kontroli dotyczyło sprawdzenia m.in. przestrzegania warunków decyzji Głównego Inspektora Ochrony Środowiska.

W 2010 r. pracownicy WIOŚ w Rzeszowie, brali udział w projekcie kontrolnym IMPEL TFS „Europejskie Akcje Inspekcyjne”. Przeprowadzone zostały trzy akcje kontrolne w tym zakresie. Podczas kontroli sprawdzane były dokumenty dołączone do transportu oraz przewożony ładunek. W akcji uczestniczyli:

1. Funkcjonariusze Straży Granicznej Bieszczadzkiego Oddziału SG w Przemysłu i Karpackiego Oddziału SG w Nowym Sączu.
2. Funkcjonariusze Izby Celnej w Przemysłu (w tym Grupa Mobilna).
3. Funkcjonariusze Inspekcji Transportu Drogowego w Rzeszowie.
4. Funkcjonariusze Policji - Sekcja do Walki z Przestępczością Gospodarczą Komendy Miejskiej w Przemysłu, Komendy Powiatowej w Jarosławiu i Komendy Miejskiej w Krośnie.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Rzeszowie przeprowadzał również inne działania dotyczące przeciwdziałania nielegalnemu przemieszczaniu odpadów, m.in. oględziny zatrzymanych towarów/substancji na wnioski innych służb, na mocy zawartych porozumień. Ponadto, w 2010 r., w odpowiedzi na wnioski Straży Granicznej i Urzędów Celnym w sprawie oceny towarów mogących stanowić odpady oraz określenia rodzaju dokumentów wymaganych przy międzynarodowym obrocie odpadami, WIOŚ wydał 1 opinię dla Straży Granicznej oraz 203 opinie dla Służb Celnym.

W celu wzmocnienia współpracy pomiędzy wszystkimi służbami zaangażowanymi w kontrolę transgranicznego przemieszczania odpadów oraz większej efektywności działań na szczeblu wojewódzkim, Wojewoda Podkarpacki w 2010 r. powołał Grupę ekspertów ds. monitorowania przemieszczania odpadów wchodzącą w skład Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego. Specyfika województwa podkarpackiego, jako regionu posiadającego zewnętrzną granicę Unii Europejskiej, wymaga bowiem szczególnego monitorowania zagrożeń transgranicznych, w tym przemieszczania odpadów.

W skład grupy ekspertów wchodzi:

1. Podkarpacki Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska – Szef Grupy.
2. Przedstawiciel Podkarpackiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska.
3. Przedstawiciel Podkarpackiego Komendanta Wojewódzkiej Policji.
4. Przedstawiciel Podkarpackiego Wojewódzkiego Inspektora Transportu Drogowego.
5. Przedstawiciel Podkarpackiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego.
6. Przedstawiciel Komendanta Bieszczadzkiego Oddziału Straży Granicznej w Przemysłu.
7. Przedstawiciel Komendanta Karpackiego Oddziału Straży Granicznej w Nowym Sączu.
8. Przedstawiciel Izby Celnej w Przemysłu.
9. Przedstawiciel Oddziału Terenowego Urzędu Transportu Kolejowego w Krakowie.

Do głównych zadań grupy należą:

1. Wypracowanie jednolitej interpretacji i stosowania przepisów prawa w zakresie międzynarodowego obrotu odpadami.
2. Wypracowanie jednolitych procedur w zakresie kontroli transgranicznego przemieszczania odpadów.
3. Analiza bieżących problemów związanych ze współpracą służb na poziomie regionalnym.
4. Likwidacja „szarej strefy” w zakresie działalności związanej z demontażem wielkogabarytowego sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz pojazdów wycofanych z eksploatacji.
5. Organizowanie wspólnych akcji kontrolnych.
6. Wymiana informacji i doświadczeń o istotnym znaczeniu dla zapewnienia bezpieczeństwa w krajowym transporcie drogowym odpadów oraz transgranicznym przemieszczaniu odpadów.
7. Wspólne inicjatywy mające na celu upowszechnianie w społeczeństwie wiedzy o występujących w transporcie drogowym zagrożeniach i sposobach zapobiegania tym zagrożeniom.

W 2010 r. odbyły się trzy spotkania poprzedzające wspólne akcje kontrolne projektu IMPEL TFS „Europejskie Akcje Inspekcyjne”, w których uczestniczyli przedstawiciele wszystkich służb wchodzących w skład grupy ekspertów.

Ponadto przedstawiciele WIOŚ w Rzeszowie wzięli udział w szkoleniu zorganizowanym przez Ministerstwo Środowiska na temat zwalczania „szarej strefy.” Szkolenie miało na celu wypracowanie współpracy pomiędzy Urzędami Marszałkowskimi, Urzędami Kontroli Skarbowej, Policją oraz wojewódzkimi inspektoratami ochrony środowiska, w zakresie walki z „szarą strefą”.

Ryc. 11.3.2. Wspólna akcja kontrolna służb zaangażowanych w kontrolę transgranicznego przemieszczania odpadów, 2010 r. [44]

11.4. SPEŁNIANIE ZASADNICZYCH WYMAGAŃ PRZEZ NIEKTÓRE WYROBY WPROWADZANE DO OBROTU

W związku z wdrożeniem w Polsce tzw. dyrektyw „nowego podejścia”, do zadań Inspekcji Ochrony Środowiska, należy kontrola spełniania zasadniczych wymagań przez opakowania oraz przez urządzenia przeznaczone do użytkowania na zewnątrz pomieszczeń, emitujące hałas do środowiska. Celem wykonywania kontroli w tym zakresie jest zapobieżenie wprowadzaniu do obrotu wyrobów niespełniających określonych wymagań. Podstawowe zasady dotyczące tych zagadnień reguluje ustawa o systemie oceny zgodności (2002).

Inspekcja dokonuje kontroli opakowań wprowadzonych do obrotu, w zakresie spełniania zasadniczych wymagań, określonych w ustawie o opakowaniach i odpadach opakowaniowych (2001), dokonującej transpozycji dyrektywy 94/62/WE w sprawie opakowań i odpadów opakowaniowych (1994).

Natomiast sprawowanie nadzoru nad urządzeniami emitującymi hałas do środowiska, realizowane jest w oparciu o wymagania określone w rozporządzeniu w sprawie zasadniczych wymagań dla urządzeń używanych na zewnątrz pomieszczeń w zakresie emisji hałasu do środowiska (2005), dokonującego transpozycji dyrektywy nowego podejścia 2000/14/WE w sprawie zbliżenia ustawodawstw Państw Członkowskich odnoszących się do emisji hałasu do środowiska przez urządzenia używane na zewnątrz pomieszczeń (2000).

Liczba corocznie zaplanowanych kontroli w tym zakresie, zgodnie z wytycznymi GIOŚ, utrzymuje się w Inspektoracie na stałym poziomie. Dodatkowe kontrole są wykonywane w związku z wpływającymi wnioskami o podjęcie interwencji, bądź wnioskami o przeprowadzenie kontroli wyjaśniających. Dane dotyczące przeprowadzonych w 2010 r. kontroli w zakresie wyrobów w województwie podkarpackim zestawiono w tab. 11.4.1.

Tab. 11.4.1. Ilość kontroli w zakresie wyrobów, przeprowadzonych w województwie podkarpackim w 2010 r. [44]

	Liczba kontroli zaplanowanych	Liczba kontroli zrealizowanych
Opakowania	12	12
Urządzenia	20	21
Razem	32	33

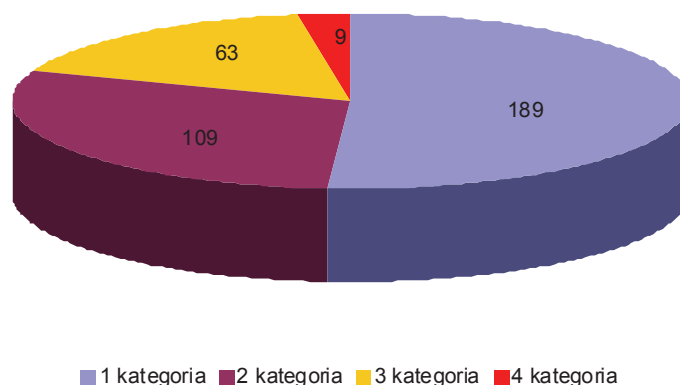

11.5. OGÓLNE OMÓWIENIE WYNIKÓW KONTROLI

W 2010 r. dokonano oceny naruszeń według czterostopniowej skali, przyjętej zgodnie z wytycznymi Głównego Inspektora Ochrony Środowiska w Warszawie:

1. Kategoria 1 - brak realizacji lub naruszenie obowiązków, niezwiązanych z bezpośrednim oddziaływaniem na środowisko, wynikających z mocy prawa i decyzji administracyjnych (np. brak ewidencji, brak przekazywania wyników pomiarów, brak wykonywania pomiarów).
2. Kategoria 2 - naruszenia warunków pozwoleń, zezwoleń lub zgłoszeń określających warunki korzystania ze środowiska.
3. Kategoria 3 - brak uregulowań formalno-prawnych korzystania ze środowiska, nieprzestrzeganie przepisów dotyczących zapobiegania, usuwania lub ograniczania skutków poważnych awarii przemysłowych.
4. Kategoria 4 - zanieczyszczenie środowiska spowodowane zaniedbaniami w eksploatacji instalacji chroniących środowisko lub innymi działaniami użytkownika instalacji.

Ze stwierdzonych łącznie w 2010 r., 370 naruszeń wymagań ochrony środowiska, 189 naruszeń zostało zaklasyfikowanych do 1 kategorii (51% ogółu naruszeń), 109 do 2 kategorii (33% ogółu naruszeń), 63 do 3 kategorii (17% ogółu naruszeń), a tylko 9 do 4 kategorii (2,5% ogółu naruszeń). Na ryc. 11.5.1. przedstawiono ilość kontroli ze stwierdzonymi naruszeniami w 2010 r., z podziałem na kategorie.

Ryc. 11.5.1. Ilość kontroli ze stwierdzonymi naruszeniami w województwie podkarpackim w 2010 r. z podziałem na kategorie [44]

Do działań o charakterze pieniężnym zaliczyć należy nakładanie grzywnien w postaci mandatów karnych oraz wydawanie decyzji wymierzających administracyjne kary pieniężne (biegnące i za okres trwania naruszenia), wydawanie decyzji odraczających kary i decyzje rozliczające kary odroczone oraz decyzje ustalające wysokość kosztów badań i pomiarów kontrolnych, na podstawie których stwierdzono naruszenie wymagań ochrony środowiska.

W roku 2010 inspektorzy WIOŚ w Rzeszowie, nałożyli 47 mandatów karnych na łączną kwotę 9 450,00 zł.

W związku ze stwierdzonymi przekroczeniami ustalonych w decyzjach administracyjnych warunków korzystania ze środowiska, Podkarpacki Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska i działający z jego upoważnienia Kierownicy Delegatur wydali w 2010 r. 45 decyzji wymierzających kary na kwotę 1 397 337,00 zł. Podobnie jak w roku 2009, najwięcej decyzji o karach pieniężnych w roku 2010 dotyczyło wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi z naruszeniem warunków pozwolenia wodnoprawnego - 34 decyzje na łączną kwotę 1 197 514,00 zł, przy kwocie kar wymierzonych w 2009 r. wynoszącej 1 447 929,00 zł.

W związku z realizacją przedsięwzięć zapewniających usunięcie przyczyn wymierzenia kary, w 2010 r. 23 decyzjami odroczone terminy płatności kar w łącznej wysokości 1 358 073,40 zł (w 2009 r. odroczone kary na kwotę 1 769 249,30 zł). W roku 2010 odroczeniem objęto tylko kary za wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi z naruszeniem warunków pozwolenia wodnoprawnego.

Nie wymierzano kar na podstawie ustawy o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym (2005) oraz ustawy o substancjach zubożających warstwę ozonową (2004). Nie nakładano również opłat sankcyjnych na podstawie ustawy o odpadach (2001).

Zostały wymierzone 2 kary, w łącznej wysokości 15 000,00 zł, na podstawie art. 236d ust. 1 ustawy Prawo ochrony środowiska (2001) za niezłożenie w terminie informacji PRTR, 2 kary w wysokości 15 000,00 zł za nieprzestrzeganie przepisów ustawy o odpadach (2001), z wyłączeniem opłaty sankcyjnej, a także 3 kary na kwotę 130 000,00 zł, za nieprzestrzeganie przepisów w zakresie międzynarodowego przemieszczania odpadów.

W 2010 r. wydano ogółem 366 zarządzeń pokontrolnych. WIOŚ w Rzeszowie uzyskał bardzo wysoki wskaźnik realizacji wydanych zarządzeń pokontrolnych przez kontrolowane podmioty, który wyniósł 97%.

Ponadto, nawiązując do efektów kontroli WIOŚ w Rzeszowie, znacząco w 2010 r., w stosunku do roku 2009, spadła liczba naruszeń w następujących obszarach:

1. Przestrzeganie warunków dyrektywy 91/271/EWG dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych (1991). Spadek liczby kontroli z naruszeniami w 2010 r., w stosunku do roku poprzedniego świadczy o realizacji zadań wynikających z Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych przez samorzady terytorialne. Większość skontrolowanych oczyszczalni ścieków, zgodnie z Krajowym Programem Oczyszczania Ścieków Komunalnych, miała wyznaczony termin zakończenia zadań do końca 2010 r.
2. Przestrzeganie rozporządzenia 1907/2006 w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH) (2006). Spadek liczby kontroli z naruszeniami w 2010 r., to wynik wysokiej świadomości podmiotów w zakresie swojej roli w systemie REACH, prawidłowej informacji w łańcuchu dostaw oraz prowadzenia kontroli w tym zakresie w 2009 r. przez organy Inspekcji Ochrony Środowiska oraz organy Inspekcji Sanitarnej. Kontrole prowadzone przez IOŚ w 2009 r. miały między innymi charakter instruktażowy. Podmioty otrzymały od kontrolujących inspektorów publikację Ministerstwa Gospodarki zawierającą treść rozporządzenia REACH oraz były informowane o funkcjonujących na terenie kraju punktach konsultacyjnych i biurach, udzielających informacji dotyczących REACH. W trakcie kontroli przeprowadzonych w 2010 r. podmioty potwierdzały korzystanie z dostępnych stron internetowych Ministerstwa Gospodarki, Biura ds. Substancji i Preparatów Chemicznych oraz Krajowego Centrum Informacji ds. REACH.

Wyniki kontroli przeprowadzonych w 2010 r. dały następnie podstawę do opracowania planu pracy i ustalenia priorytetowych działań kontrolnych na rok 2011.

